

Η ΕΠΙΧΕΙΡΟΥΜΕΝΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Γιώργος Μπαγάκης

Ομότιμος Καθηγητής, Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής
Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Εισήγηση στη διαδικτυακή ημερίδα του alteredu <https://www.alteredu.gr/>
13-5-2023

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

- Εισαγωγικά
- Βασικά στοιχεία της αξιολόγησης
- Αξιολόγηση και εκπαιδευτική πολιτική
- «Η αυτό-αξιολόγηση»
- Η ατομική αξιολόγηση
- Τα αποτελέσματα
- Τι δέον γενέσθαι

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

- Γιατί ξανά συζήτηση για την αξιολόγηση;
- Γιατί αποτελεί σήμερα καθοριστικό θέμα που επηρεάζει στα σχολεία
- Γιατί δεν εκπέμπονται μηνύματα αισιοδοξίας από τα σημερινά σχολεία (το λέω ευγενικά)
- Γιατί το δήθεν και η επαγγελματική εξουθένωση καλά κρατούν

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Υπάρχει σήμερα **επιστήμη της εκπαιδευτικής αξιολόγησης**
- Το πρόβλημα είναι **πώς χρησιμοποιείται;**
- Επίσης πρόβλημα είναι **αν η αξιολόγηση που πραγματοποιείται στα σχολεία σήμερα είναι αξιόπιστη, έγκυρη και επιστημονικά επαρκής;**
- Σημαντικό επίσης είναι να σκεφτούμε ποιες είναι **οι πολιτικές συνέπειες αυτού που επιχειρείται σήμερα στα σχολεία**

- Τι σημαίνει αξιολόγηση: αποδίδω αξία με βάση κάποια κριτήρια
- Τι δεν είναι η αξιολόγηση: σύνθημα, πανάκεια, «καραμέλα»
- Προϋποθέσεις για να είναι χρήσιμη η αξιολόγηση: αξιοπιστία και εγκυρότητα
- Η αξιολόγηση έχει **συνέπειες**: εκεί διαφοροποιείται από την εκπαιδευτική έρευνα με την οποία έχει κοινά χαρακτηριστικά
- Υπάρχουν **πολλά είδη** εκπαιδευτικής αξιολόγησης με **διαφορετικές στοχεύσεις** καθένα από αυτά

- Έχει μεγάλη σημασία για την **αξιολόγηση**:

- Μετά από τα προηγούμενα νομίζω είναι ανόητο να έχουμε μια απλουστευτική, οπαδική προσέγγιση του ναι ή όχι για την αξιολόγηση

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- **Ανατροφοδότηση ή έλεγχος;**

Το ελληνικό υπόβαθρο

- Η κουλτούρα αξιολόγησης στη χώρα μας είναι ιδιαίτερη
- Λάθη από πολλές πλευρές (πολιτικές ηγεσίες διαφόρων χρωμάτων, συνδικαλιστικές ηγεσίες διαφόρων χρωμάτων, η πανεπιστημιακή κοινότητα δεν έχει παράσχει επαρκείς επεξεργασίες και παρεμβάσεις)
- Αυτά μάλιστα όταν η υπάρχουσα κατάσταση στα ελληνικά σχολεία δεν είναι η καλύτερη δυνατή

Η πρόσφατη πολιτική της «πυγμής»;

- Χωρίς διάλογο με την εκπαιδευτική κοινότητα
- Διάλογος κυρίως με φίλα προσκείμενα δημοσιογραφικά συγκροτήματα
- Υπηρεσιακοί μονόλογοι κυρίως από διοικητικούς αν και η αξιολόγηση στα σχολεία απαιτεί εκπαιδευτική και επιστημονική τεχνογνωσία στο θέμα αυτό
- Ανεπεξέργαστο θεωρητικά πλαίσιο που δεν συζητήθηκε τόσο σε πολιτικό όσο και σε επιστημονικό επίπεδο

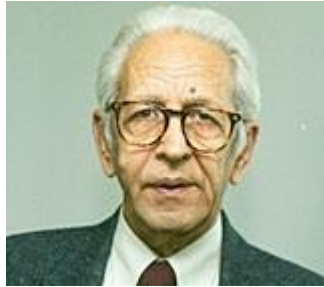
Η «ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ»

- Εναλλακτική της εξωτερικής αξιολόγησης δεκαετίες πριν (μετά την Margaret Thatcher)
- John MacBeath

- Στήριξη αρχικά των συνδικάτων του UK.
- Η έκδοση του βιβλίου “Schools must speak for themselves”, χρηματοδοτήθηκε από συνδικάτο NUT του UK στα τέλη της δεκαετίας του 1990

- Τη στήριξαν προσωπικότητες όπως ο **Ιωσήφ Σολομών** (που την εισήγαγε στη χώρα μας) και ο **Αλέξης Δημαράς**

- Υπήρξαν μακροχρόνια σχετικά προγράμματα και συνεργασίες στην Ελλάδα με το πανεπιστήμιο του Cambridge

- **Δεν είναι εύκολο εγχείρημα ούτε είναι κατάλληλη για το κάθε σχολείο**
- **Προϋποθέτει υποστηρικτικούς ρόλους όπως του κριτικού φίλου**
- **Δεν λειτουργεί με εξωτερικά επιβαλλόμενα κριτήρια για κάθε σχολείο**
- **Πάμπολλες φορές ο John MacBeath τόνιζε ότι είναι σημαντικό το ποιός θέτει τα κριτήρια στην αυτό-αξιολόγηση, το πώς δημιουργούνται οι εστίες ανάπτυξης του σχολείου κ.τ.λ.**

- Αυτό που επιχειρείται ως υποχρεωτική(;) αυτό-αξιολόγηση στα ελληνικά σχολεία δεν νομίζω ότι έχει σοβαρή αξιοπιστία και εγκυρότητα με τον τρόπο που επιχειρείται, χωρίς κριτικό φίλο, χωρίς ουσιαστική υποστήριξη των σχολείων.
- Είναι σαφές ότι οι εγκύκλιοι δεν επαρκούν
- Όσοι έχουν εργαστεί στα σχολεία επιχειρώντας να πραγματοποιήσουν ή να υποστηρίξουν αυτό-αξιολόγηση σε σοβαρό πλαίσιο βελτίωσης σχολείου το καταλαβαίνουν αβίαστα
- Εδώ δυστυχώς βαφτίσαμε «Το κρέας ψάρι»

Η ΑΤΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Δεν θα εστιάσω γιατί αφ' ενός είναι κάτι πρόσφατο και αφετέρου ας μιλήσουν γι' αυτό στη συνέχεια άτομα που έχουν πιο άμεση εμπλοκή
- Πάντως τα μηνύματα που φτάνουν κάθε άλλο παρά αισιοδοξία αποπνέουν ως προς την ποιότητα του έργου που επιτελείται
- Είναι εκβιασμός αυτό που υφίστανται οι νέοι εκπαιδευτικοί, που έχουν περάσει την ταλαιπωρία του περιφερόμενου αναπληρωτή πολλά χρόνια
- Είναι δυνατό να αξιολογούνται και ταυτόχρονα να πραγματοποιείται εισαγωγική επιμόρφωση στο τέλος της διετίας τους και μάλιστα στις διακοπές του Πάσχα!
- Πιο αναλυτικά, βιωματικά και αυθεντικά για αυτά καλό θα είναι να μιλήσουν αμέσως μετά οι συμμετέχοντες στην επιχειρούμενη αξιολόγηση από σχολεία
- «Όλα τα είχε η Μαριορή, ο φερετζές της λείπει» μετά τα μνημόνια και την πανδημία που έχουν δημιουργήσει πολλά προβλήματα στα σχολεία

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- **Ατέρμονη γραφειοκρατία**
- Πολλοί πρώην συντονιστές εκπαιδευτικού έργου προηγουμένως και νυν σύμβουλοι εκπαίδευσης **ομολογούν ότι δεν είναι επαρκώς προετοιμασμένοι**
- **Η διεκπεραίωση και το δήθεν μάλλον κυριαρχούν**
- **Αξιόλογοι εκπαιδευτικοί απογοητεύονται και εξουθενώνονται επαγγελματικά**

Κίνδυνος να υπάρξουν φαινόμενα που θυμίζουν μαθητευόμενους μάγους

ΤΙ ΔΕΟΝ ΓΕΝΕΣΘΑΙ

Να θέσουμε το δάκτυλο επί τον τύπον των ήλων

- Να δούμε τα προβλήματα, τις υπαρκτές παθογένειες αλλά και τα καλά που έχει η ελληνική εκπαιδευτική κοινότητα για να σχεδιαστεί μια λελογισμένη, βιώσιμη πολιτική για την αξιολόγηση κατάλληλη για το ελληνικό συγκείμενο

«Το άλογο μπροστά από το κάρο»

- Να προταχθεί η σύγκλιση στις εκπαιδευτικές πολιτικές (το άλογο) και η αξιολόγηση (το κάρο) να ακολουθήσει

- Με διεγκυστίδες η όποια αξιολόγηση χάνει το νόημα της και αργά ή γρήγορα εκφυλίζεται

Δεν είναι απλό αλλά δεν υπάρχει άλλος δρόμος

- **Διάλογος, εύρεση συναινέσεων, και ομάδες εργασίας για επαρκώς επεξεργασμένη εκπαιδευτική πολιτική αξιολόγησης**

Χρειάζονται **διαφανείς, σοβαρές** ομάδες εργασίας από:

- Το ΥΠΑΙΘ που έχει την ευθύνη όλων των Πανεπιστημίων Ινστιτούτων, κεντρικών κ.τ.λ.
- Τα Ινστιτούτα των εκπαιδευτικών ομοσπονδιών
- Τα κόμματα
- **Η εκπαιδευτική κοινότητα σήμερα έχει εκπαιδευτικό υπόβαθρο, έχει πλέον πλούσιο δυναμικό για να συγκροτήσει σοβαρές ομάδες εργασίας (δεν ίσχυε το ίδιο 2 ή 3 δεκαετίες πριν)**

Μήνυμα στην όποια επόμενη κυβέρνηση

- Μακάρι να σκεφτεί πιο ώριμα για την αξιολόγηση στα ελληνικά σχολεία

Ενδεικτικές αναφορές

- Κωνσταντίνου, Χ. (2022) Αξιολογώντας τους προσανατολισμούς θέσπισης ή ανανέωσης εκπαιδευτικών θεσμών: Υπηρετήση παιδαγωγικής αναγκαιότητας ή επιβολή αμφιλεγόμενων σκοπών; *Fresh Education*
- MacBeath, J., Schratz, M., Meuret, D., Jacobsen, L. (2005) *Η αυτό-αξιολόγηση στο ευρωπαϊκό σχολείο* (Μετάφραση: Δεληγιάννη, Μ.). Αθήνα: Μεταίχμιο.
- MacBeath, J. (2006) *School inspection and Self-Evaluation. Working with the new relationships*. London: Routledge
- Μπαγάκης, Γ. (επιμ.) (2001) *Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και σχολείου*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Μπαγάκης, Γ. (2021) *Αυτό-αξιολόγηση σχολείου. Μη βαφτίζουμε το κρέας ψάρι*. Fresh Education
- Μπαγάκης, Γ. (2021α) *Αξιολόγηση στη σχολική εκπαίδευση, να βάλουμε «το άλογο μπροστά από το κάρο»*.
- Scriven, M. (1991) *Evaluation Thesaurus (Fourth Edition)*. London: Sage Publications.